

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

UKA2019/Imm. 121
12. november 2019
Múte Bourup Egede

Árhuskonventionimut Namminersorlutik Oqartussat ilanngutissappata allaffissornikkut aningaasatigullu kingunissaasa qulaajarneqarnissaannik Naalackersuisut kingusinnerpaamik UKA2020-mi Inatsisartunut saqqummiunneqartussamik suliaqaqqullugit peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut Ilaasortaq Stine Egede, Inuit Ataqatigiit)

Inuiaat kalaallit Inunnit issittormiunit kingoqqisuusugut kinassutsitta nukittorsartuarnissaa sulissutiguagassaraarput aamma nunarsuarmioqatitta akornanni.

Ukiullu ingerlaneranni inuiattut atugassarititaasut ilungersunarsinnaasartut pinngortitarsuarmilu ilaanni peqqarniissinnaasartumi napasinnaasimanerput ilisarnaatigaarput. Tamanna pisinnaasimavoq pissarititaasut ataatsimoortutut agguaqatigiittarsimanerisigut, inuuniarnermi sutigut tamatigut tapersersoqatigiinnertigut, pinngortitamik uumasorpassuinillu ataqqinnikkut suullu avatangiisitsinniittut tamaasa erialugillu ataqqinerisigut. Tamakku erialugillu ineriartorteqqittuarumavagut. Nunarsuarmioqatitsinnullu aamma siammarumavagut.

Inuit Ataqatigiit tamat oqartussaaqataanerat nukittoq innuttaasut qanimut peqataatinneqarnerannik qulakkeerinnittoq kissaatigaat aammalu demokrati tunngavigalugu paasinnineq sumiffinnilu qanimut oqartussaaqataatsineq nukittorsartuarumallugu.

Minnerunngitsumik ukiuni makkunani, nunatta namminersorneq pillugu inatsit tunngavigalugu aatsitassatigut oqartussaaffimmik tiguisimalluni aammalu akisussaaffinnik allanik tiguisusaaanerata nalaani, aqutseriaaseq nukittoq ammasorlu aalajangiisarnernilu innuttaasut paasitsiniaavigineqareernerinik peqataatitsinermillu tunngaveqartinneqartoq, pingaaruteqarluinnarpoq. Innuttaasut qanimut peqataatinneqartuarnissaat nukittorsartuarneratigut, ineriartorneq ulluinnarni atukkatsinnut nunatullu aamma aningaasarsiornikkutaaq ineriartornerput ingerlaqatigiissillugit tunngaveqartariaartumik.

Inuit Ataqatigiit pingaartippaat, naalackersuinikkut ingerlatsinermi innutaasunik peqataatitsiniarnermi qanimullu oqartussaaqataatsinermi tunngavigineqartut nutaamik nalilersuiffigeqqittariaqartut, inuiattut pingaartitatsinnik tunngaveqartillugit ineriartortitassatsinnik. Avatangiisitsinnut imaannangissinnaasartunut soorlu ukiorpassuarni tulluussartuarsimanitsit. Illoqarfiit nunaqarfiillu tamarmik akuutinneqartarnissaat tassani

pingaaruteqartuuvoq, qulaajagassaqqillunilu qanoq iliornikkut inoqarfiit ataasiakkaat ineriartornermut taama ittumut pitsaanerpaamik ilaatinneqarsinnaanersut.

Pingaartuuvoq ingerlaavartumik naalackersuinikkut atuutilersissimasatsinnik nalilersuisarnissaq, torrallassimasagut torrallappallaarsimanngisagullu pitsanngorsartuassagutigit. Nunaqarfinni illoqarfinnilu inuit oqartussaaqataanerannittaaq nukittorsaaajuassagutta. Ataatsimoorluta piffissamut ungasinnerusumut atasinnaasunik qanimut oqartussaaqataanerup nukittuup pilersinnissaa soqutigilluinnaripput qularnanngilaq.

Inuit Ataqaatigiillu nangittumik ilungersuutigissavaat paasiuminartumik, ammasumik unneqqarissumillu naalackersuinikkut ingerlatseriaaseqarnissarput. Kiffartuussinermi peqquserluttarnernik akiuiniarneq inuillu pisinnaatitaaffii, suliffeqarfiit isumaginninnikkut akisussaaqataanerat innuttaasunillu akuutitsisarneq siuarsarneqarnissaat tassani qitiusut ilagaat.

Inatsisartunut ilaasortaq Stine Egede, Inuit Ataqaatigiit, qulaani tungavilersuutitsinnut pingaartitatsinnullu naapertuuttumik maanna siunnersuuteqarpoq. Tassani nunatta 'Århuskonventionimut' ilanngutissappat allaffissornikkut aningaasatigullu kingunissaasa qulaajarneqarnissaannik Naalackersuisut kingusinnerpaamik UKA2020-mi Inatsisartunut saqqummiunneqartussamik suliaqaqqullugit peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuuteqarnermigut.

'Århuskonventioni' naatsumik oqaatigalugu tassaavoq pisortat ingerlatsineranni aaliangiisarnerannilu ammanerusumik paasisaqarnerunissamullu tungavissiisoq, innuttaasut paasisutissanik pissarsisinnaannerannik qulakkeerinnittoq avatangiisillu pillugit ingerlatsinerup naammagittaalliutigineqarsinnaaneranut nunat tamalaat akornanni isumaqaatigiissut. Tassa – Nunat tamalaat akornanni inuit oqartussaaqataanerannik, peqataatitaanissaannik avatangiisillu mianerineqarnerunissaannut isumaqaatigiissut. Isumaqaatigiissut inuit oqartussaaqataatinneqarluarnermikkut politikikkut aqutsinermut tatiginninnerulernissaannut aamma qulakkeerinninniartussaq. Tamatuma saniatigut konventionip inuiaqataasut ataasiakkaat apeqqutit avatangiisinut tungassutillit eqqartuussivikkut isummerfigineqarnissaat qulakkiissavaa.

Siunnersuut Inuit Ataqaatigiit taperserpaat. Pingaartikkatsigumi naalackersuinikkut atuutilersissimasatsinnik nalilersuiarnissaq, suullu ingerlaatsitsinni suli nukittorsarsinnaasagut ineriartuarumagatsigit.

Taamak oqaaseqarluta siunnersuut ataatsimiitsitaliamut susassaartumut suliassanngortillugu ingerlateqqiutigalugu Naalackersuisullu akissuteqaataanut naaperiaalluta imaattumik allannguutissatut siunnersuuteqarpugut:

**Århuskonventionip Namminersorlutik Oqartussanit atuutileriartuaartinnissaa
siunertaralugu pilersaarumik Naalakkersuisut kingusinnerpaamik UKA2020-mi
Inatsisartunut saqqummiunneqartussamik suliaqaqqullugit peqquneqarnissaannik
Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.**